Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 4 maja 1932 r. 44.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

Kronika: 1."Pehdeja Brihdi" o polityce zagranicznej Łotwy. 2.Sprawa zmiany konstytucji. 3."Bractwo Bałtyckie". 4.Łotewscy chrześcijanie-demokraci przeciwko mniejszościom narodowym. 5.Rokowania łotewskie z Niemcami. 6.

ESTONJA.

Kronika:1.Zmiany w polityce celnej. 2.Umowa estońsko-litewska. 3.Licencje na wywóz masła. 4.Projekt układu handlowego z Hiszpanją. 5.Eksport masła estońskiego. 6.Przemysł olejny w Estonji. 7.Postanowienia rządu estońskiego.

--:§:--

ŁOTWA.Kronika: 1."P e h d e j a B r i h d i" o p o l i t y c e z a g r a n i c z n e j Ł o t w y ."Pehdeja Brihdi" /Nr.95/: W społeczeństwie łotewskiem panuje przekonanie, że po sojuszu łotewsko-estońskim nastąpi sojusz łotewsko-litewski i że związek 3-ch państw bałtyckich będzie podstawą, na której oprze się pokój nad Bałtykiem.

Tego rodzaju poglądy panują nietylko w sejmie i sferach rządowych, lecz zaczynają się przejawiać i w prasie. Już p.Ozols, "Jaunakas Zinas" i inne pisma zaczęli dyskutować nad sprawą Pan-Bałtyki.Idea ta jest godną uznania. Życzyćby należało, by do projektowanej formacji weszły również Finlandja i Szwecja. Nasuwa się tu jednak trudność, gdyż Polska nie chce zbliżenia łotewsko-litewskiego oraz łotewsko-skandynawskiego. Polska pragnęłaby zbliżenia litewsko-estońsko-polskiego. Jasną jest rzeczą, że sojusz, w skład którego weszłyby Polska, Łotwa i Estonja nie byłby oparty na zasadach równości, gdyż Łotwa i Estonja byłyby podporządkowane Polsce. Każdy z trzech sąsiadów Łotwy Niemcy, Rosja i Polska pokolei Łotwą rządził. Stąd wypływa potrzeba wielkiej przezorności w polityce względem mocarstw. Swobodny rozwój gwarantuje jedynie przymierze trzech centralnych państw nadbałtyckich. Nie zaprzeczając, iż Polska jest militarnie silna, niepodobna twierdzić, że proponowana przez Polskę siła zbrojna była dla Łotwy zawsze korzystna. Ciche armaty szwedzkie mogą dla Łotwy być korzystniejsze niż głośne działa polskie. Ostatnie depesze donoszą, że Polsce potrzeba 180 tys. pocisków armatnich, które się pośpiesznie we Francji produkuje. Dla Łotwy pociski te są narazie zbyteczne. Łotysze nicby nie mieli przeciwko temu, by Polska zawarła z Łotwą traktat i obiecała ochraniać łotewskie granice od wrogów zewnętrznych. i żeby Łotwa nie potrzebowała za to iść x Polakom z pomocą w razie jakiegoś zatargu Polski z sąsiadami. Jednak takiego zbliżenia Polska nigdy nie zechce. Żywotne interesy Polski nie wiążą się z Bałtykiem, gdzie jest tylko jeden sztuczny port polski - Gdynia. Interesy Polski rozciągają się na stepy Ukrainy i równinę pruską. Interesy lądowe Polska łączy ze swym sojusznikiem Rumunją, której prowincję Besarabję uważają Rosjanie za swe terytorjum, lecz armja polska gwarantuje ten obszar Rumunji. W ten sposób Polska wcale nie jest państwem nadbałtyckiem, lecz ziemią lądowo-stepową o charakterze wyraźnie słowiańskim i militarnym. Polska traktuje kraje nadbałtyckie jedynie jako swą kolonję i swego wasala politycznego. W istocie centrum polskiej polityki zagranicznej znajduje się nie w Warszawie a w Paryżu. Polska jest sojuszniczą Francji i stróżem jej na wschodzie. Warszawa nie czyni nic wbrew woli francuskiej. Armaty polskie mogą zagrzmieć jedynie na rzecz specjalnych interesów francuskich. Polsce obecnie potrzebni są sojusznicy wojskowi więcej niż Łotwie.Łotysze nie powinni zapominać, że zyskując mocnych przyjaciół można też zyskać zaciekłych wrogów. O ile wojna istotnie będzie nieunikniona, to Łotysze będą wojowali. Szkodaby jednak narażać skórę na rzecz obcych interesów. W przyszłej wojnie, kiedy z jednej strony będzie walczyć Polska, a z drugiej Niemcy lub Rosja, państwa nadbałtyckie powinne zachować neutralność.

---

2. Sprawa zmiany konstytucji ."Pehdeja Brihdi" /Nr.97/:Partje burżuazyjne w sejmie łotewskim zajęły się zbieraniem podpisów, potrzebnych dla uzyskania prawa wysunięcia wniosku o zmianie konstytucji drogą plebiscytu. Zmiany te były następujące: 1/przy przeprowadzaniu ustaw drogą plebiscytu nie wymagać quorum; 2/Prezydent państwa winien być wybierany przez cały naród i winien otrzymywać szersze prawa; 3/winne być zniesione w sejmie drobne partje drogą niewpuszczenia do sejmu kandydata, który uzyska mniej niż 10 tys. głosów; 4/działalność sejmu winna być więcej skierowana na drogę pracy ustawodawczej.

3. "Bractwo Bałtyckie". "Pehdeja Brihdi" /Nr.95/:"Bractwo Bałtyckie" jest nazwą związku Niemców bałtyckich, założonego w Niemczech w 1928 r. W skład związku wchodzą emigranci niemieccy z Łotwy i Estonji z przekonań niemal wszyscy hitlerowcy. Związek ma na celu propagowanie niemieckich haseł nacjonalistycznych dla połączenia krajów nadbałtyckich z Niemcami. Obok "Bractwa Bałtyckiego" działa również "Towarzystwo Gustawa-Adolfa", popierające czynnie interesy kościoła niemieckiego w Łotwie, Polsce, Estonji i Rumunji.-

4. Łotewscy chrześcijanie-demokraci przeciwko mniejszościom narodowym ."Pehdeja Brihdi" /Nr.97/: 20 kwietnia ideolog chrześcijańskich narodowców na Łotwie Stelmacher wygłosił odczyt, w którym m.in.oświadczył, że należałoby mniejszościom narodowym Łotwy odebrać na dłuższy czas prawa wyborcze do sejmu i samorządów. Z poglądami Stelmachera zgadzają się w zasadzie leaderzy narodowców-chrześcijan, jak pastor Terinsz, dr.Reinhardt, dr.Sanders i in.

5. Rokowania łotewskie z Niemcami ."Pehdeja Brihdi" /Nr.97/:Rząd łotewski wysłał do Niemiec delegację dla prowadzenia rokowań ekonomicznych z rządem niemieckim. W skład delegacji wchodzą: poseł na sejm Ulmanis, dyr.Dep.Munters, wicedyrektor Salnais. i t.d.

ESTONJA.Kronika:1.Zmiany w polityce celnej ."Rev. Ztg." /Nr.93/: Zakończyły się ostatnio obrady komisji nadzwyczajnej o ustanowieniu monopolu importowego. Podzielono towary na 3 kategorje: I/luksusowe, niepodlegające monopolowi, a na które ma być nakładane wysokie cło;II/artykuły powszechnego użytku /cukier, sól i t.d./,muszące podpadać pod surowy kontyngent; do III kat.zaliczono towary niepodlegające również monopolowi i na które cło ma być podwyższone.

2/ Umowa estońsko-litewska ."Rev.Ztg."/Nr.95/:minister Spraw Wewn.Estonji wyjechał do Kowna w celu omówienia układu estońsko-litewskiego o obustronnej ochronie patentów przemysłowych.

3. Licencje na wywóz masła ."Rev.Ztg." /Nr.95/: Rząd udzielił licencyj na wywóz masła większym przedstawicielstwom m.in.spółdzielni "Estonia". Mniejsze firmy pominięto.

4. Projekt układu handlowego z Hiszpanją ."Päewaleht" /Nr.115/: 26 kwietnia r.b.handlowy attaché Hiszpanji, Orbea w towarzystwie konsula hiszpańskiego prowadził rokowania w sprawie zawarcia układu handlowego między Estonją a Hiszpanją z dyrektorem wydziału handlowego E.Virgo.

5. Eksport masła estońskiego ."Päewaleht"/Nr.115/: Zaledwie 50% masła estońskiego znajduje rynek zbytu zagranicą, ponieważ większa część państw ograniczyła import kontyngentami i cłami.Możliwą jest rzeczą, że da się znaleźć nowy rynek zbytu, gdy dojdzie do skutku projektowany handel zamienny z Bałkanami.

6. Przemysł olejny w Estonji ."Päewaleht" /Nr.115/: Olej, produkowany z kamienia, t.zw."Kivioli" znajduje coraz to szersze zastosowanie jako paliwo w fabrykach, na kolejach i na okrętach. Ostatnio Estonja sprzedała Litwie 1500 tonn oleju, Norwegji - 1000 tonn.

7.Postanowienia rządu estońskiego."Päewaleht"/Nr.116/: 1/walka z bezrobociem, 2/uporządkowanie ustawy o imporcie, 3/uzupełnienie ustawy o udzielaniu pożyczek rolniczym szkołom zawodowym.

B7